

KÁT - kötelező átvétel, tisztázandó kérdésekkel

sajtóanyag

A kötelező átvétel eredeti célja és eszközei

A megújuló és a kapcsolt termelés támogatásának lehetőségét a villamos energiáról szóló, 2001. évi CX. törvény teremtette meg, majd a 2007-ben elfogadott új villamos energia törvény (2007. évi LXXXVI. Tv., (VET)) is alkalmazza. A törvények értelmében létrehozott rendszerek (KÁP, majd KÁT) célja az energiahatékonyság növelése, az energiafelhasználás csökkentése és a megújuló energiaforrások arányának növelése. Ennek érdekében támogatja a megújuló energiaforrásokat és a hulladékot hasznosító, illetve kapcsoltan termelő erőművek villamosenergia-termelését. A nyújtott támogatás két lábon áll: egyrészt kötelező a termelt áram átvétele, másrészt a termelők számára támogatott (a piaci ár feletti) átvételi árat garantálnak.

2003-07, KÁP rendszer

Az átvételre kötelezettek (nagykereskedő, illetve a helyi áramszolgáltató) a rendszerirányítótól (MAVIR) az átvételi árak és a közüzemi nagykereskedelmi (hatósági) díjak különbsége alapján számított „kompenzációt” kaptak. Az ún. KÁP-kassza fedezetét a rendszerirányítási díjba épített díjelem finanszírozta.

A kötelező átvételt a kezdetektől a kapcsolt energiatermelés dominanciája határozta meg. 2003-07 között a rendszerben elszámolt villamos energia 70%-t állították elő ilyen módon. A KÁP időszak egyik fő problémáját a kassza egyre növekvő hiánya okozta, 2005 végén a hiány meghaladta a 12 Mrd Ft-ot. 2006. augusztusában a KÁP-díjelem közel kétszeresére (2,07 Ft/kWh-ra) történt megemlése révén a felgyült hiány eltűnt, 2007 év végére a KÁP-kassza 16,4 Mrd Ft-os többlettel zárt.

2008-, KÁT rendszer

A 2007 közepén elfogadott új VET egyrészt jelentős mértékben átalakította a kötelező átvételi rendszer finanszírozási és elszámolási mechanizmusát. Másrészt fokozatosan bővítették a kedvezményezettek körét: a fűtési idényben a kapcsoltan termelő nagyerőműveket (először 140, majd 190 MW-ig) is bevonták a rendszerbe, majd a biomasszát és a fosszilis energiahordozót együtt tüzelő erőművek esetében lecsökkentették a feltételként szereplő biomassza részarányt. Így került a rendszerbe a Budapest Erőmű, illetve a Vértesi Erőmű). Mindezekén túl, bár a kapcsoltan termelő erőművek számára a kötelező átvétel eredetileg 2010. december 31-ig volt érvényben, lehetővé tették számukra a legfeljebb 2015 végéig tartó hosszabbítást.

A kedvezményezettek köre

- a) a megújuló energiaforrást hasznosító erőművek
- b) vegyes tüzelésű erőművek (70% fosszilis arányig)
- c) a hulladékot hasznosító erőművek
- d) a kapcsoltan termelő erőművek
 - a. 50 MW_e alatt
 - b. 50-190 MW_e (fűtési idényben)

A rendszerben történő részvétel időtartamát és a kötelező átvétel alá eső mennyiséget a beruházás megtérülési ideje alapján a Magyar Energia Hivatal határozza meg. A mennyiségi kvótát az erőművek éves bontás nélkül értékesíthetik, azaz maguk dönthetnek, hogy az

engedélyben részükre megállapított kötelező átvételi időszakon belül melyik évben és milyen mértékben „fogyasztják le” összkvótájukat. A rendeletben meghatározott átvételi ár az erőművek mérete és a hőszolgáltatás jellege szerint differenciált.

Kit és mire kötelez a KÁT?

Az átvevők (a belföldi felhasználóknak értékesítő kereskedők, a felhasználóknak közvetlenül értékesítő termelők, valamint a villamos energiát importáló felhasználók), a MAVIR-ral kötött szerződés alapján, a felhasználóik részére értékesített villamos energia meghatározott százalékos mértékéig kötelesek átvenni a közvetlenül a MAVIR által hatósági áron megvásárolt villamos energiát.

A működési modell

A MAVIR havonta előre bekéri a KÁT termelők és a fogyasztókat ellátó szolgáltatók tervezett havi menetrendjét. A szolgáltatók a felhasználók részére értékesített villamos energia arányában (a villamos energiát importáló felhasználók pedig a saját maguk által elfogyasztott villamos energia arányában) kötelesek átvenni az átvételi kötelezettség alá eső villamos energiát. A rendszerirányító a megadott menetrendek alapján, órákra lebontva rögzíti előre, hogy adott hónapban mekkora mennyiségű villamos energiát kell átvennie az egyes KÁT átvevőknek.

Hogyan állapítják meg az árakat?

A MAVIR a 389/2007 kormányrendeletben meghatározott átvételi bázisárak alapján és a KÁT termelők tervezett havi termelése alapján meghatározza, hogy átlagosan milyen árat fizet a termelőknek. Ezt korrigálja az előző havi tény-terv eltérésből adódó összeggel, illetve hozzáveszi a mérlegkör kiegyenlítésének és működtetésének költségeit. Ebből végül meghatároz egy árat (KÁT egységár), amelyet az adott hónapban a KÁT átvevő fizet a MAVIR-nak. A MAVIR minden hónapban előre közli az átadási árat. A MAVIR-nak a mérlegkör működtetéséből sem nettó vesztesége, sem nettó nyeresége nem keletkezhet.

Tapasztalatok 2008. január 1. óta

Az eddigi tapasztalatok alapján a korábbi arányok a rendszerben elszámolt mennyiségek növekedésével sem változtak, a kapcsoltan termelt villamos energia továbbra is kb. 70%-ot tesz ki. A kifizetések az alábbiakban alakultak:

Mrd Ft; (%)

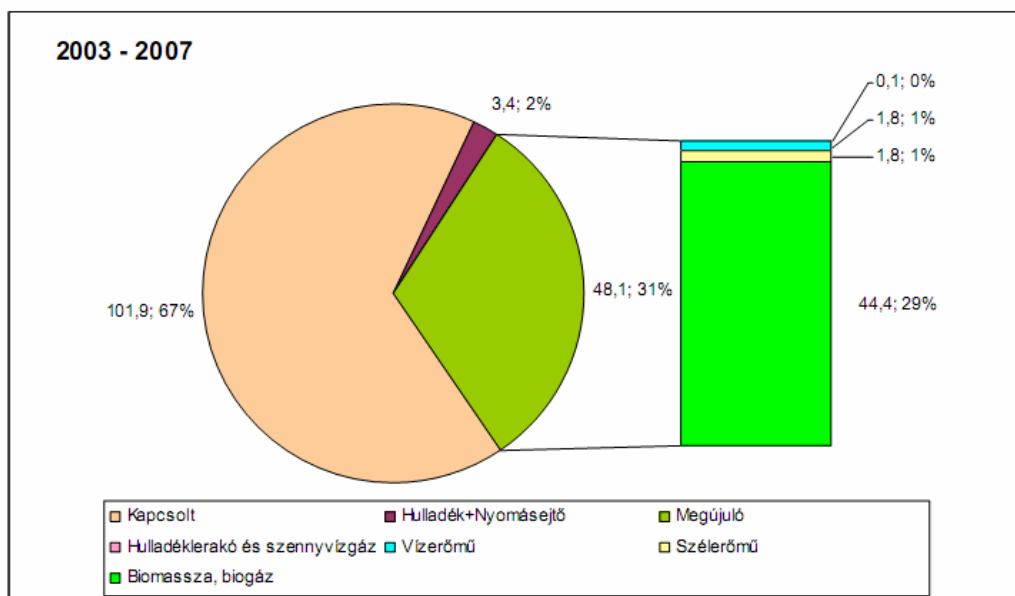
	Kapcsolt	Megújuló	Hulladék	Vegyes tüzelés	Összesen
2008	47,6 (71%)	18,4 (27,5%)	0,6 (0,9%)	0,4 (0,6%)	66,9
2009 első félév	30,9 (72%)	11,5 (27%)	0,5 (1%)	-	42,9

A hosszabbítás feltételei a kapcsolt erőművek esetében

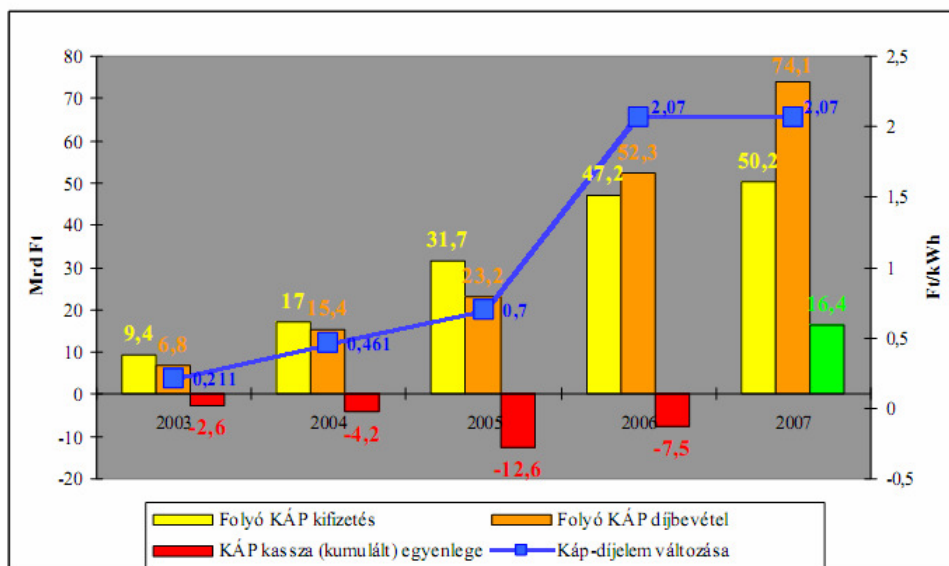
- A kapcsoltan termelt hő legalább 70%-a lakosság, vagy állami, önkormányzati intézmények távhőellátását szolgálja
- A KÁT-ból származó előny megjelenik a távhőfogyasztóknál
- 2011. december 31-ig alkalmassá teszik a részt vevő erőműveket a szabályozhatóságra

Az adatok, ábrák a Magyar Energia Hivatal honlapján – eh.gov.hu – megtalálható összefoglalókból származnak.

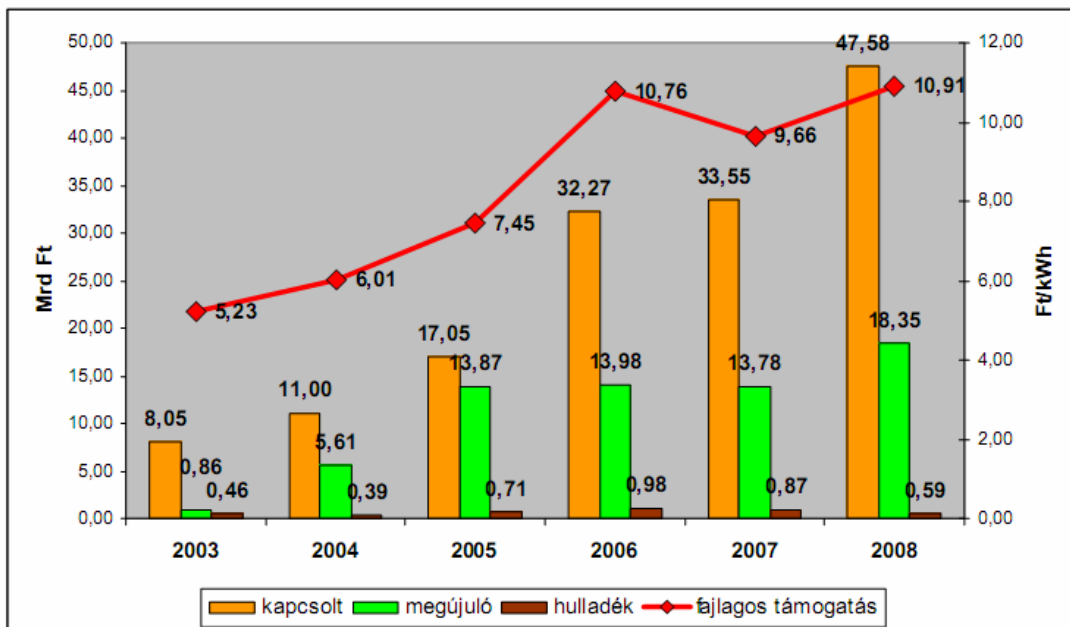
1. ábra: Az elszámolt KÁP alakulása (Mrd Ft) és a belső részarányok (%)

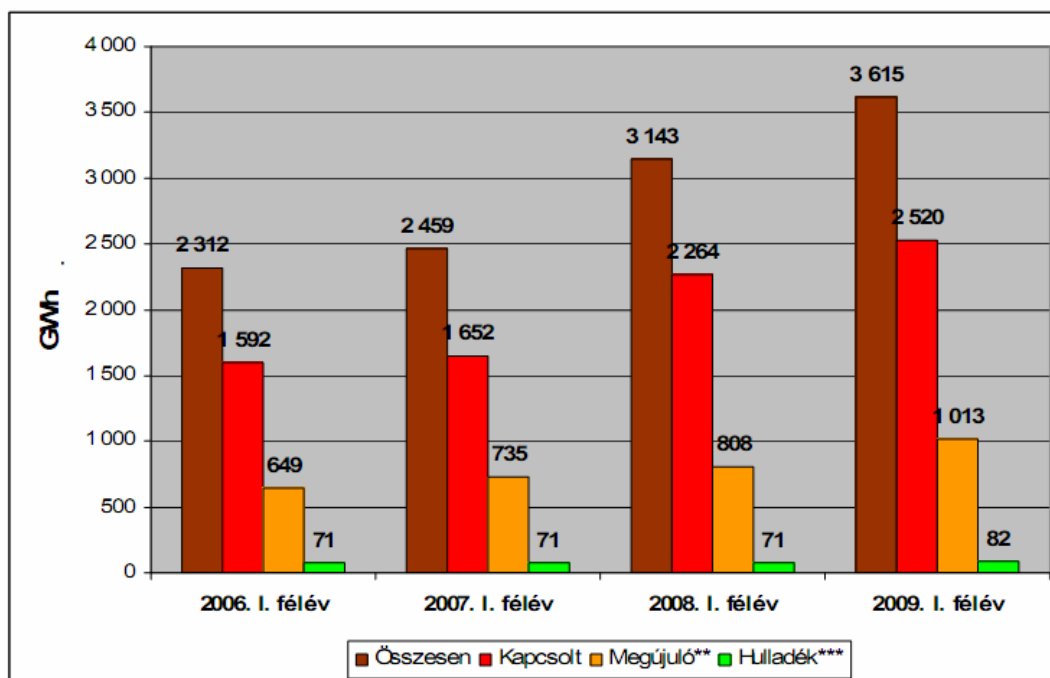
9. ábra: A KÁP-kassza (eredmény szemléltető) alakulása és a KÁP-kassza tárgyidőszak végi (kumulált) hiányának alakulása (Mrd Ft) továbbá a KÁP-díjlem változása (Ft/kWh)

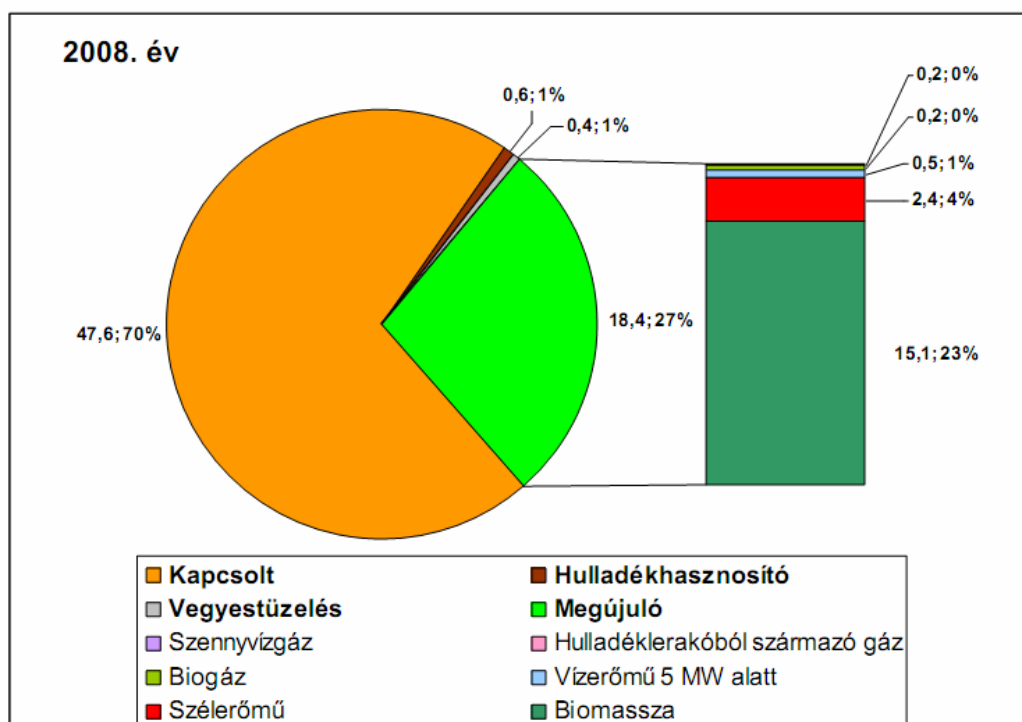
7. ábra: A kötelező átvétel keretében kifizetett „támogatás” kategóriánként, illetve a „fajlagos támogatás” alakulása 2003-2008 között (bal oldal: Mrd Ft, jobb oldal: Ft/kWh)

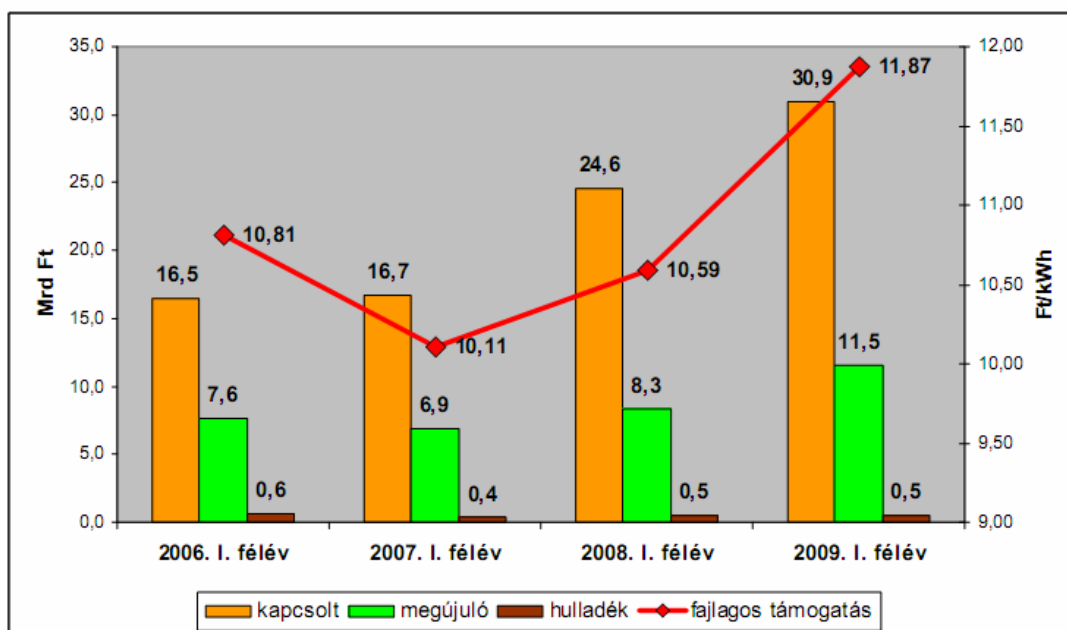
3. ábra: A KÁT mérlegkörben elszámolt villamosenergia-értékesítés alakulása 2006-2009 I. félévei alapján (GWh)

3. ábra: A „támogatás” alakulása kategóriák szerint (Mrd Ft, %-os részarány)

4. ábra: A kötelező átvétel keretében kifizetett „támogatás” kategóriánként, illetve a „fajlagos támogatás” alakulása 2006-2008 I. félévei alapján (bal oldal: Mrd Ft, jobb oldal: Ft/kWh)

1. számú táblázat és 3. ábra: A nagyteljesítményű, tüzelőanyagként biomasszát felhasználó erőművek által átvételi kötelezettség keretében értékesített „KÁP-os” villamos energia alakulása

Erőmű	Értékesített villamos energia			Változás		Éves kvóta		Fel nem használt kvóta	
	GWh			2006/2005	2007/2006	GWh		GWh	
	2005	2006	2007	%		2006	2007	2006	2007
Bakonyi Bioenergia	182,5	155,7	185,7	-14,68%	19,27%	195	195	39	9,3
Bakonyi Erőmű Rt.	75,8	54,7	71,9	-27,84%	31,44%	55	95	0	23,1
Tiszapalkonya Hőe.	225,4	176,6	8,7	-21,65%	-95,07%	180	180	3	171,3
Borsodi Hőerőmű	270,8	190,6	239,7	-29,62%	25,76%	280	280	89	40,3
Mátrai Erőmű Rt.	408,7	120,0	160,0	-70,64%	33,33%	120	160	0	0
Pannongreen Kft	341,3	336,8	334,8	-1,32%	-0,59%	335	335	0	0,2
Vértesi Erőmű Rt.	0	54,4	128,8		136,76%	55	147	1	18,2

